

Тітова О.А. Формування позитивної мотивації викладачів та студентів в умовах організації навчального процесу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій / О.А. Тітова // Наука і методика. Зб. наук.-метод. праць. – Вип. 17. – К. : Аграрна освіта, 2009. – С. 126–129.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Тітова О.А. – Національний аграрний університет, аспірант

Анотація – в статті розглядається проблема формування позитивної мотивації викладачів та студентів в умовах організації навчального процесу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова – інформаційно-комунікаційні технології, навчальний процес, позитивна мотивація.

Реформування системи вищої освіти України сьогодні відбувається в умовах постійного росту обсягу інформації, збільшення кількості навчальних дисциплін при незмінних строках навчання у ВНЗ, що поставило перед системою професійної підготовки фахівців ряд серйозних проблем, однією з ключових є інформатизація освіти, заснована на творчому впровадженні сучасних інформаційних технологій навчання.

Психолого-педагогічні проблеми специфічної діяльності викладачів в освітньому середовищі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ) мають істотні відмінності, вони практично не вивчені. Однак без сумніву головною залишається функція викладача – керування процесами навчання, виховання, розвитку тих, кого він навчає. При цьому слід зазначити, що роль викладача в умовах використання ІКТ у навчальному процесі не тільки залишається провідною, але й ще більше ускладнюється. Він підбирає навчальний матеріал для діалогу, розробляє структури і алгоритми взаємодії студентів з навчальним програмним забезпеченням, формує критерії керування діями студента і т.д. Зміст його діяльності змінюється – робота все більшою мірою набуває характеру наставництва, що потребує від нього не тільки постійного поширення знань і професійного росту, але й більш широкої методичної компетенції. В умовах використання ІКТ у навчальному процесі викладач несе істотно більше фізичне та психологічне навантаження, ніж викладач у традиційній системі. Тому надзвичайно важливою умовою ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес є формування позитивної мотивації його учасників.

Термін «мотивація» визначається як процес, у результаті якого певна діяльність набуває особистісного змісту, що у свою чергу породжує стійкий інтерес до цієї діяльності та перетворює її зовнішні цілі на внутрішні потреби

особистості. Тобто мотивація викладача до застосування ІКТ в процесі викладання активізує його педагогічну та наукову діяльність в цій області.

Позитивною ця мотивація буде перш за все при умові готовності викладача застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в навчанні, а також при умові позитивного досвіду застосування. Тому цілком природнім є той факт, що формування позитивної мотивації викладача буде відбуватися на кожному етапі впровадження ІКТ в навчальний процес: на етапі забезпечення його робочого місця сучасною комп'ютерною технікою, на етапі підготовки до її використання в своїй педагогічній діяльності, на етапі визначення навчальних задач, які доцільно вирішувати за допомогою ІКТ, етапі розроблення та впровадження навчально-контролюючого програмного забезпечення і, звичайно, під час безпосередньої роботи з ПЗ. Очевидне полегшення виконання певних операцій, звільнення від рутинної роботи перевірки відповідей та підрахунку загальної оцінки контрольної роботи, збільшення творчого навантаження та, звичайно, отримані результати навчальної роботи студента, які демонструють ефективність обраної методики – всі ці фактори формують позитивну мотивацію викладача до застосування ІКТ в процесі викладання.

Позитивна мотивація студентів до навчання з ІКТ формується по-іншому. Оскільки мотивація до навчання, тобто внутрішня потреба у вивченні того чи іншого матеріалу, активізує пізнавальну діяльність студента, педагоги прагнуть керувати нею, в тому числі за допомогою ІКТ. Тобто чи буде ця мотивація позитивною, залежить частково від викладача. Коли в ролі викладача виступає спеціалізоване програмне забезпечення, то саме його якість, можливості організації інтерактивного діалогу, зворотного зв'язку, певного ступеня адаптивності, що їх має передбачити програма, і будуть впливати на позитивність мотивації. Посилення навчальної мотивації досягається також за умови чіткого розуміння студентами цінностей певного матеріалу та їх особистісних внутрішніх причин, що спонукають вчитися.

Слід враховувати, що люди по-різному усвідомлюють необхідність поповнювати свої знання. У студентів нерідко спершу виникають мотиви для розв'язання окремих ситуативних задач. На цьому етапі важливо привчити студента до самостійної роботи. Для цього можуть бути застосовані програми-тренажери, бази даних для дослідницької роботи, програми для автоматизації розрахунків, навіть графічні та текстові редактори для якісного оформлення своїх робіт.

Мета формування позитивної мотивації в студента буде досягнута, коли навальне програмне забезпечення (далі НПЗ) адаптуватиметься під студента, його мислення, рівень знань, і сам студент почне отримувати задоволення від процесу навчання, будучи впевненим, що терплячий «віртуальний» викладач вкаже на помилку, надасть потрібну інформацію, допомогу, невтомно повторить необмежену кількість разів завдання, залишаючись при цьому спокійним, не дозволяючи собі характеризувати будь-яким чином розумові здібності студента.

Формуванню стійкого пізнавального інтересу в процесі навчання з використанням засобів ІКТ сприяє цілий комплекс різних факторів. Це і захоплення комп'ютером, коли вже на перших курсах студенти усвідомлюють необхідність вміння застосовувати ПК в своїй, спочатку навчальній, а потім і професійній діяльності.

Сприяє формуванню позитивної мотивації також буде і наповнення навчального програмного забезпечення чіткою та адекватною інформацією, завданнями з розв'язання виникаючих проблемних ситуацій, яке викликає потребу в міркуванні, порівнянні, зіставленні, самостійній творчості; а також об'єктивне оцінювання знань, умінь, навичок; передбачення допомоги, коментарів, методичних вказівок, можливість вибору найбільш прийнятної для конкретного студента темпу навчальних дій залежно від його рівня підготовленості, а також варіанта навчальної діяльності (повторення теорії, виконання тесту необмежену кількість разів) [1].

Стимулює навчання і спосіб розгалуженого (різнорівневого) подання навчальної інформації. Дуже важливо організувати процес роботи НПЗ таким чином, щоб студенти з різною підготовкою, різними здібностями, навичками здобувати знання почувалися комфортно в процесі навчання. Для цього важливо передбачити в навчальній програмі кілька методів викладання одного і того ж навчального матеріалу, завдання з різним ступенем складності.

Надання допомоги студентові на кожному етапі навчання усуває одну з найпоширеніших причин негативного ставлення до навчання – невдачу у вирішенні навчальних завдань і, як результат, усвідомлення студентом того печального факту, що це йому не під силу.

Ряд вчених стверджують, що зацікавленість студентів у контролі результатів своєї роботи, у процесі вивчення дисципліни створює значні зрушення в темпі виконання навчальних операцій. Це особливо важливо для тих студентів, у яких уповільнений темп пов'язаний не зі специфікою їхнього розвитку, а із сформованою звичкою [2].

На заняттях із застосуванням засобів ІКТ кожному студенту необхідно вміти ставити перед собою мету роботи, визначати головні завдання та способи їх вирішення. Велике значення має вміння планувати свої дії, коректувати їхнє здійснення, самостійно порівнювати досягнутий у навчанні результат з поставленою метою. Передбачення в НПЗ, з одного боку, певної свободи (вибору режиму роботи, навчального змісту, в певній мірі), з іншого, – керування в ході самоконтролю, безумовно виховує студента, здатного до самостійних рішень, відповідального за свої дії. В такій ситуації унаочнюється той факт, що процес навчання – двосторонній і залежить не тільки від дій викладача, а і від відповідальної праці студента.

Раціонально організований зворотний зв'язок сприяє виникненню стійкої позитивної мотивації, коли студент відчуває постійний контроль за своєю роботою на занятті, що не дозволяє розслабитися і сприяє підвищенню відповідальності за результат навчання. Поступово студент усвідомлює, що високі результати його навчальної діяльності під час контролю обумовлені не

легкістю завдань чи просто везінням, а його систематичною сумлінною працею. Така схема ефективно зберігає та розвиває мотивацію до учіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Таушан Д. В. Інформаційно-телекомунікаційні технології як засіб індивідуалізації навчання курсантів вищих військових навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Таушан Д. В. – Хмельницький: НАДПСУ, 2003.– 203 с.
2. Сердюк Ю. І., Сіцинський А. С. Теоретична модель використання засобів інформаційних технологій в організації професійно-педагогічної підготовки / Сердюк Ю. І., Сіцинський А. С. // Зб. наук. пр. Національної академії ПВУ – Хмельницький. – 2001. – № 18, Ч. II. – С. 217 – 222.

ФОРМИРОВАНИЕ ПОЗИТИВНОЙ МОТИВАЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ И СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Титова Е.А. – Национальный аграрный университет, аспирант

Аннотация – в статье рассматривается проблема формирования позитивной мотивации преподавателей и студентов в условиях организации учебного процесса с использованием информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова – информационно-коммуникационные технологии, учебный процесс, позитивная мотивация.

DEVELOPMENT OF A POSITIVE MOTIVATION OF TEACHERS AND STUDENTS IN THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Titova O.A.

Summary – article deals with the problem of teachers and students positive motivation development in the organization of educational process, using information and communication technologies.

Key words – information and communication technologies, educational process, training, positive motivation.